

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Кафедра педагогіки

ПАРТНЕРСТВО В ОСВІТІ ТА СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали
міжвузівської науково-практичної конференції

22 лютого 2022 року

Хмельницький – 2022

УДК 371.008.8+373.66(063)

П18

Рекомендовано до друку рішенням кафедри педагогіки (протокол № 10 від 21 лютого 2022 р.) та Вченої ради (протокол № 2 від 23 лютого 2022 р.) Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Рецензенти:

Зданевич Лариса Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри дошкільної педагогіки і психології та фахових методик (Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія);

Дарманська Ірина Миколаївна – доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету початкової освіти та філології (Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія);

Зозуляк-Случик Роксоляна Василівна – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи (ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»).

П18 Партнерство в освіті та соціальній роботі: сучасні виклики та перспективи : матеріали міжвузів. наук.-практ. конф. (Хмельницький, 22 лют. 2022 р.). Хмельницький: ПП «А.В.Царук», 2022. 255 с.

Матеріали конференції містять наукові статті учених, науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти України, педагогів усіх категорій закладів дошкільної та загальної середньої освіти, психологів, соціальних працівників, здобувачів вищої освіти із таких питань: партнерство як форма взаємодії суб'єктів освітнього процесу/соціальної роботи; педагогіка партнерства у закладі дошкільної освіти, Новій українській школі та у вищій освіті; партнерство у івент-просторі; партнерство суб'єктів соціальної роботи та ін.

Редакційна колегія: голова – **Шоробура І.М.**, ректор ХГПА, д. пед. н., професор, член-кореспондент НАПН України, заслужений діяч науки і техніки України, дійсний член Академії наук вищої школи України; **заступник** – **Казакова Н.В.**, к. пед. н., доцент; **члени редколегії** – **Ящук І.П.**, д. пед. н., професор, заслужений діяч науки і техніки України; **Сівак Н.А.**, к. пед. н., доцент; **Цегельник Т.М.** – викладач кафедри дошкільної педагогіки і психології та фахових методик, методист.

За достовірність фактів, дат, назв, посилань, літературні джерела тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

© Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, 2022

© Факультет початкової освіти та філології, 2022

© Кафедра педагогіки, 2022

ЗМІСТ

Бабій Я.М., Ящук І.П. Педагогіка партнерства у Новій українській школі та її реалізація в творчій спадщині Василя Сухомлинського	7
Бабій Я.М., Пєхота О.М. Ефективне освітнє середовище: співпраця усіх учасників освітнього процесу.....	9
Бевз В.П., Іщук Т.В. Педагогіка партнерства у початковій школі: теоретичний аспект	12
Бобик Н.І., Фенчак Л.М. Роль педагогіки партнерства у формуванні соціальної компетентності у здобувачів початкової освіти.....	14
Бойко А.М., Дем'яненко Н.М. Суб'єкт-суб'єктні відносини «вчитель-учень» як партнерська взаємодія	17
Вегера А.А. Педагогіка партнерства: як успішно взаємодіяти.....	20
Вишківська В.Б. Педагогіка партнерства – філософія розвитку цілісної особистості.....	23
Войналович О.О. Особливості організації освітнього процесу Нової української школи.....	25
Возна О.М. Партнерство заради успіху дітей.....	28
Гайдамашко І.А. Партнерство як форма взаємодії фахівців мультидисциплінарної команди у процесі ведення випадку.....	31
Галузинська І.О. Становлення особистості здобувача початкової освіти у процесі формування комунікативної компетентності	34
Глазкова О.О. Гра «Танграм» для розвитку інтелекту дітей дошкільного віку.....	37
Говоруха Е., Дубровіна І.В. Творче музикування з дітьми: європейський досвід в Україні.....	40
Граб М.В., Лалак Н.В. Педагогіка партнерства в системі фахової підготовки вчителя Данії.....	42
Гринько В.І. Взаємодія вихователів ЗДО з батьками у художньо-естетичному розвитку дошкільників.....	45
Дерда К.І. Методи розвитку образного мислення молодших школярів засобами театрального дозвілля у гуртковій роботі.....	48
Дощик В.А., Ящук І.П. Розвиток лідерських якостей молодших школярів шляхом впровадження педагогіки партнерства в Новій українській школі.....	50
Дубровіна І.В. Зміст поняття «анімаційна діяльність» у наукових джерелах: теоретичний аспект.....	52
Дудчак Г.І. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до реалізації принципів педагогіки партнерства у НУШ.....	55
Дунець О.М., Томашевська Г.М. Забезпечення партнерських стосунків учнів початкових класів і дорослих у колективній творчій діяльності.....	58
Єгорова А.Є., Іванова Л.А. Організація ігрового середовища дітей з особливими потребами в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку	61

2. Бех І.Д. Компонентна технологія сходження зростаючої особистості до духовних цінностей. *Початкова школа*. 2018. №1. С. 5-10.
3. Бібік Н.М., Софій Н.З., Онопрієнко О.В., Найда Ю.М., Пристінська М.С., Большакова І.О. НУШ. Порадник для вчителя. К., 2017. 207 с.
4. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навч. посіб. 3-тє вид., доопрацьов. і доп. Київ : Знання, 2008. 566 с.
5. Коломинский Я.Л. Психология педагогического взаимодействия. Учебное пособие. Санкт-Петербург: Речь, 2007. 192 с.
6. Семиченко В.А. Психология педагогической деятельности: навч. посіб. Київ: Вища школа, 2004. 335 с.
7. Яланська С.П. Психология развития педагогической творчості: навч. посіб. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2015. 112 с.

Бобик Надія Іванівна,

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
групи ПО-1 м, педагогічного факультету
спеціальності 013 Початкова освіта
Мукачівський державний університет*

Науковий керівник: Фенчак Любов Михайлівна,

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти*

РОЛЬ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Серед тенденцій, притаманних українському суспільству, особливої ваги набувають реформи, орієнтовані на забезпечення якісно нової системи освіти. Нова українська школа та реалізація її базових складових є важливими у ефективності освітніх реформ. Частиною формули НУШ є педагогіка партнерства, яка реалізується через співпрацю учень-учитель-батьки. Передбачається, що родина має бути залучена до створення освітньої траєкторії школяра, співпрацювати з учителем.

Основними принципами педагогіки партнерства є повага до молодшого школяра; доброзичливість і позитивне ставлення, довіра у відносинах, діалог - взаємодія - взаємоповага; розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків); принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність узяття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Завдяки педагогіки партнерства молодший школяр також виступає добровільним і зацікавленим рівноправним учасником організації освітнього процесу і також є відповідальним за його результати. Для ефективної реалізації педагогіки партнерства молодші школярі, батьки та вчителі, повинні бути

об'єднані спільними цілями та прагненнями, демократичному та гуманному ставленні до дитини, забезпеченні їй права на вибір, на власну гідність, на повагу. Сучасне навчання і виховання здобувачів початкової освіти вимагає нової педагогічної етики, визначальною рисою якої є взаєморозуміння, взаємоповага та творче співробітництво вчителя початкових класів та молодшого школяра [3].

На нашу думку, важливим чинником у здійсненні вищезазначених засад педагогіки партнерства є сформований належний рівень соціальної компетентності у молодших школярів. Адже учень який володіє хорошим вихованням, комунікабельністю, організованістю, відповідальністю та соціальною активністю, розвивається як особистість у сучасному соціумі.

Основні особливості та сучасні вимоги щодо ефективної організації освітнього простору у початковій освіті відображені у відповідних нормативних документах, а саме у Державному стандарті початкової освіти. У відповідності до нього у здобувачів початкової освіти необхідно формувати такі ключові компетентності як: загальнокультурна, інформаційна, комунікативна, соціальна, здоров'язберігаюча, навчальна, громадянська. Зокрема, соціальна компетентність передбачає спроможність діяти здобувача освіти, як відповідальний громадянин та брати повноцінну участь у громадському та суспільному житті, школи та класу, спираючись на розуміння соціальних, економічних і політичних понять та сталого розвитку, критичне оцінювання основних подій національної, європейської та світової історії, а також повагу до прав людини та верховенства права, цінування культурного розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України; виявлення поваги до інших та толерантності, уміння конструктивно співпрацювати, співчувати [2].

В умовах Нової української школи актуальним стає завдання пошуку ефективних педагогічних технологій соціалізації здобувачів початкової освіти, оволодіння ними соціальним досвідом та формування знань, умінь, ціннісних та поведінкових орієнтацій, необхідних для комфортної і успішної взаємодії, підготовки їх до життя в сучасному соціальному середовищі.

Особливості формування соціальної компетентності особистості визначені в наукових працях В. Андрущенко, Н. Беккера, Н. Гавриш, Л. Лепіхової, А. Мудрика, О. Пометун, В. Шахрай та ін. Дослідження соціальної компетентності в молодшому шкільному віці здійснювали І.Бех, М.Гончарова-Горянська, С.Данилейко, І. Ніколаєску, Н.Бібік, М.Савченко, О.Кононко, О.Проценко, Т.Поніманська, М.Степаненко та інш. Так, соціальна компетентність розглядається у світлі здібностей людини, соціальних знань і вмінь, які забезпечують особистості соціальну адаптацію, соціальну обізнаність, уможливають досягнення оптимальної відповідності між особистістю та умовами соціуму.

Для формування у здобувачів початкової освіти ключових компетентностей, а особливо соціальної, важливу роль відіграє вчитель

початкових класів, його мотивація та педагогічна свобода. Одним з головних принципів нової української школи є умотивований учитель. Це означає, що держава має сприяти професійному та особистому зростанню, а також підвищувати його соціальний статус.

Поділяємо думку В. Андрущенка та Л. Губерського, які, інтерпретуючи загально філософські теорії, зазначають, що за своєю природою свобода дозволяє особі бути самою собою, і в такий спосіб розвивати саму себе, продукуючи власну суть із внутрішнього потенціалу, а не із зовнішніх джерел енергії [1].

У контексті дослідження педагогічну свободу педагога ми розглядаємо як самостійність і незалежність дій вчителів під час провадження педагогічної, наукової та інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, думки і творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень з урахуванням обмежень, установлених законом [5].

Підсумовуючи вищеописане, можемо відмітити, що педагогіка партнерства важлива тому, що: сприяє створенню атмосфери, в якій найкраще розкривається потенціал кожного здобувача початкової освіти, формується його ініціативність та креативність; партнерство задовольняє потребу дитини в значимості і приналежності та зменшує рівень стресу, що, зрештою, допомагає учасникам освітнього процесу працювати ефективніше; такий формат стосунків найкраще готує здобувачів освіти до ролі активного громадянина у сучасному світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко В. Особистість учителя як предмет філософсько-педагогічної рефлексії. Вища освіта України. 2017. № 2. С. 5–12.
2. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti> (дата звернення 12.01.2022 р.).
3. Павлюк Т.В. Розвиток соціальної компетентності на уроках в сучасній школі». URL: https://umanstudy.at.ua/publ/metodichnij_poradnik/mo_vchiteliv_3_kh_klasiv/rozvitok_socialnoji_kompetentnosti_na_urokakh_v_suchasnij_shkoli/57-1-0-444 (дата звернення 12.01.2022 р.).
4. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja. Київ: ТОВ «Вид. дім «Плеяди», 2017. 206 с.
5. Лалак Н., Лавренова М., Фенчак Л. Особливості створення освітнього середовища для молодших школярів в контексті нової української школи. *Vzdelavanie a spolocnost: V medzinarodny nekonferencny zbornik*. Presov, 2020. С. 72-79.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>